

SORIN POPESCU

Familia Tătărescu

Familia Tătărescu este una dintre familiile gorjene care făcea parte din vechea boierime a Olteniei, înrudită îndeaproape cu Pârâienii, Frumușenii ș.a., ai căror reprezentanți au ocupat funcții înalte în dregătoriile Țării Românești, putând fi urmăriți documentar până în secolul al XV-lea.

Nicolae Tătărescu (1850-1916), general de brigadă și fost șef de Stat-major al armatei române, și soția sa, Speranța, născută Pârâianu (1858-1920), au avut nu mai puțin de zece copii, dintre care patru băieți: **Gheorghe, Alexandru, Ștefan și Emanuel (Emanoil).**

Gheorghe Tătărescu (1886-1957), cel mai cunoscut dintre frații Tătărescu și una dintre personalitățile gorjene cele mai reprezentative, s-a născut la Poiana, lângă Tg-Jiu, a urmat cursurile Liceului *Carol I* din Craiova și, după studii de Drept la București, pleacă la Paris, unde susține în 1912 un doctorat în științe juridice, cu teza *Le régime électoral et parlementaire en Roumanie*, în care făcea o critică a regimului parlamentar din România. La începutul anilor 2000, această lucrare a fost reeditată prin grija fiicei sale, Sanda Tătărescu-Negroponete, fiind lansată în locuința familiei din str. Polonă din București (care le fusese restituită), festivitate la care am avut prilejul să particip.

Atras de publicistică, Gh. Tătărescu a funcționat o scurtă perioadă ca director al ziarului *Cuvântul Gorjului* (1918-1919). Din 1912, se înscrie în

Partidul Național Liberal, fiind ales pentru prima dată în Parlament, în 1919, ca deputat de Gorj. Gh. Tătărescu va avea o carieră politică strălucită, devenind președinte al Consiliului de Miniștri, pe timpul lui Carol al II-lea, între 3 ianuarie 1934 și 28 decembrie 1937 (când are realizări remarcabile pe plan economic), precum și între 25 noiembrie 1939 și 4 iulie 1940.

A fost căsătorit din 1916 cu Arethia, născută Piteșteanu, devenită președintă a Ligii Naționale a Femeilor – Filiala Gorj, cea care a avut un rol decisiv în determinarea lui Constantin Brâncuși să ridice celebrele sale monumente la Tg-Jiu.

După război, Gh. Tătărescu își formează propriul partid liberal, acceptând să intre ca viceprim-ministru și ministru al Afacerilor Străine în guvernul Petru Groza; în această calitate este președintele delegației române la Conferința de Pace de la Paris.

Înlăturat brutal de la guvernare pe 4 noiembrie 1947, Gh. Tătărescu se retrage, dezamăgit, la Poiana. Ulterior, în martie 1949, i se stabilește domiciliu forțat în București.

În noaptea de 5 spre 6 mai 1950, Gh. Tătărescu este arestat și depus în subsolul clădirii Ministerului de Interne (devenit apoi sediul CC al PCR), ocupând, singur, celula nr. 22. Ulterior va fi transferat la închisoarea din Sighet, unde rămâne până în decembrie 1950, când este adus la București, în arestul Securității din Calea Plevnei. Aici este constrâns să fie martor al acușării în procesul lui Lucrețiu Pătrășcanu. Este eliberat din închisoare de abia la 6 iunie 1955, grav bolnav de Morbul lui Pott. Moare relativ la scurt timp după ieșirea din închisoare, la 28 martie 1957.

După 1989, fiica sa Sanda Tătărescu-Negroponte a mutat osemintele părinților săi de la Poiana la Curtișoara, lângă Tg-Jiu, unde există un muzeu etnografic în aer liber.

Fiul Tudor, plecat imediat după război în Franța, cu vasul *Transilvania*, împreună cu mama Arethia (care revine apoi în țară) și cu vărul său Dinu, fiul lui Emanuel

Sanda Tătărescu-Negroponete

Tătărescu, era suferind de nervi și va fi internat într-o clinică la Paris, fără a mai reveni în țară. Din relatările dnei Marigela Paschievici, bună prietenă cu Sanda Tătărescu (vor deveni ulterior verișoare prin alianță), Gh. Tătărescu depusese o sumă de bani la Paris pentru îngrijirea fiului, bani la care avea acces un cunoscut, considerat om de încredere, dar dovedit a fi un escroc care, fără nici un fel de scrupule, și-a însușit întreaga sumă.

Fiica Sanda, căsătorită Negroponete, fostă șefă a organizației de femei a PNL-Tătărescu, va fi, de asemenea, arestată, în perioada 1952-1954.

Este de amintit că, după cutremurul din 1977, dna Paschievici, împreună cu cel de-al doilea soț, Dimitrie Cosmescu, își vor găsi adăpost în locuința prietenei sale Sanda Tătărescu-Negroponete, unde vor sta până la 1 ianuarie 1978.

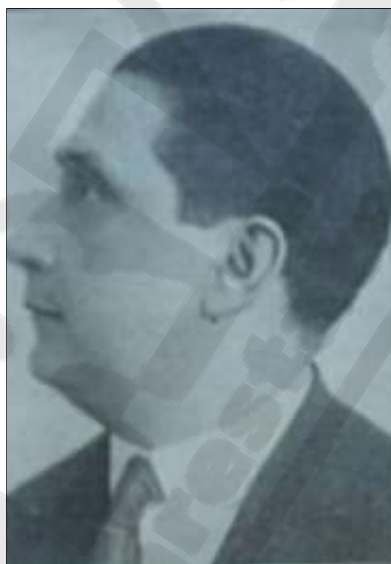
Toți ceilalți frați ai lui Gh. Tătărescu au fost arestați odată cu acesta sau la scurt timp ulterior. Astfel, cel de-al doilea frate, **Alexandru** (1888-1951), general de brigadă în rezervă, cu studii în Germania, fost președinte al Organizației PNL-Tătărescu din județul Gorj, avea să fie arestat tot în noaptea 5/6 mai 1950, deșus în celula nr. 57 din subsolul MAI, apoi internat la Sighet, unde și moare în 1951. A fost căsătorit, mai întâi, cu o doamnă Mongescu și apoi cu Cireșica (n. 1902), văduva deputatului și avocatului Vasile Arjoceanu, politician foarte cunoscut în Gorj, rudă cu familia mea (o soră a mamei fusese căsătorită cu fratele său, avocatul Ștefan Arjoceanu, având împreună o fată, vara mea primară Florela, căsătorită Cosmulescu, profesoară, care trăiește la Tg.-Jiu). Cireșica a stat și ea în pușcărie în perioada aprilie 1952 – aprilie 1954, ca "element dubios".

Al treilea frate Tătărescu, **Ștefan** (ns. în 1890), colonel de aviație în rezervă, va fi depus în celula nr. 85 din subsolul MAI, închis la Sighet și adus apoi în București la închisoarea Malmaison; va fi eliberat în 1957, supraviețuind apoi până în 1970. Nu a avut urmași din căsătorie.

Ștefan Tătărescu fusese membru marcant al Partidului Țărănesc al lui Ion Mihalache, ales senator pe listele acestui partid, ulterior devenind lider al Partidului Național-Socialist Român, de orientare pronazistă, director al *Ligii Apărării Naționale* și al *României ariene* (de altfel, cartea sa *Crez nou*, din 1932, proslăvește ideea național-socialistă).

Ștefan Tătărescu a fost și autor al unor cărți în care atrăgea atenția asupra pericolului bolșevic, precum volumul *Sovietele în fața războiului de mâine* (1929), în care se arată că: *Pe ruinele țarismului Sovietele clădesc un regim militar*, și un altul intitulat, *O țară însângerată*, apărut la Craiova, la „Scrisul Românesc”. A scris, de asemenea, piese patriotice, în colaborare cu Ion Al. George (*Fugarul* și *Sângele neamului*, prima reprezentată pe front, în 1919).

În fine, **Emanuel** (1892-1981), cel de-al patrulea frate, ofițer de carieră, a fost primar al Craiovei în anii 1927-1928, fondatorul și directorul editurii Scrisul Românesc, fiind, în anii '30, în fruntea societății pe acțiuni Adevărul. Emanuel Tătărescu s-a căsătorit cu Gabriela, născută Fotino, având împreună doi băieți: Dinu, plecat la Paris, căsătorit cu Mira, și Manole, căsătorit, la 8 noiembrie 1943 cu Marigela Paschievici, astăzi ajunsă la venerabila vârstă de 92 de ani, cea care, cu deosebită amabilitate, mi-a furnizat informații privind familia Tătărescu și mi-a pus la dispoziție prețiosul său album de familie, din

Gabriela Fotino Tătărescu

*Dinu Tătărescu,
fiul lui Emanuel Tătărescu*

care am reprodus, aici, unele fotografiidocument.

Arestat și el în 1950, deșus în celula nr. 71 din subsolul MAI, transferat apoi la Sighet, Emanuel Tătărescu va sta în închisoare până la 15 august 1955 și va locui apoi la nora sa, Marigela Paschievici, în str. Henri Coandă nr.42, până la sfârșitul vieții, în 1981. Cu un an înainte de eliberarea din detenție, soția sa, Gabriela, își pusese capăt zilelor, nemaiputând suporta cumplitele încercări prin care trecea. De altfel, și alți membri ai familiei Tătărescu recuseseră la același gest tragic (este vorba de sora fraților Tătărescu, Florica Sfetescu, precum și de fiul acesteia, Horia Sfetescu, politician liberal, care se sinucisese după ce ieșise din închisoare, unde fusese torturat).

Dintre surorile Tătărescu, cea mai mare, Constanța, s-a căsătorit cu un ofițer, Marin Niculescu, având împreună o fată, Feia.

O altă fată, Speranța, a fost căsătorită cu generalul doctor Urdăreanu. Nu au avut copii.

Cea de-a treia, Marioara, căsătorită cu Rafael Mărculescu (soțul era ofițer superior), a avut un băiat Mihai, care a activat în diplomatie, stabilindu-se ulterior în Argentina, precum și o fată Măriuca, căsătorită Vasiliu Bolnavu, care trăiește și astăzi și are la rândul ei doi copii și nepoți.

Urmează o altă fată, Olga, moartă de tânără, la 14-15 ani.

În afară de Florica, căsătorită Sfetescu, de care am amintit mai sus, ultima fată Tătărescu, Irina, s-a căsătorit cu colonelul Aurel Pociovălișteanu, din Tg-Jiu.

Soții Pociovălișteanu, prieteni cu părinții mei, aveau o casă la Tg-Jiu, pe Dealul Târgului, lângă conacul bunicului, Constantin Popescu. Clădirea este și astăzi în picioare, fiind, în timpul regimului comunist, sediul unei ferme a Stațiunii de Cercetări Pomicole.

O nepoată a col. Pociovălișteanu, Ileana, de o frumusețe răpitoare, născută în 1919 la Tg-Jiu, a dus o existență aventuroasă, având o legătură cu Mihai Antonescu, care, înainte de 23 august, a trimis-o în Elveția, pentru a o proteja. Ulterior, Ileana Pociovălișteanu a plecat în Statele Unite, unde a contractat căsătorii, succesive, cu moștenitorii imperiilor Bulova și Lindt. În perioada anilor '50 și-a adjudecat la licitație o lucrare a lui Brâncuși (*Muza*), pe care a vândut-o ulterior cu 800.000 dolari unui colecționar. A murit la 90 de ani, pe 6 august 2009, în West Palm Beach, Florida.

Emanuel Tătărescu la 80 de ani, în 1972, în mijloc, rândul I, în spatele său, Marighela Paschievici, Sanda Tătărescu, dreapta sus, colonelul Pociovălișteanu